

اختیار

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده دروازه
مخصوصه است

کتابی که برای درج کازت با اداره داده
شده و طبع نشود بصاحبش رده نخواهد شد

کتابی که اجرت پوست آن داده نشده
است از جانب اداره قبول نخواهد شد

بیت سالیانه شصت مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نفر ۴۰ پاره رایج است
اجرت پوست سالیانه در دانه سه و برای
خارج شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه
طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث که اکنون و از سیاست و پر تیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومی سخن خواهد گفت هر گونه مواد مفیده عامه بجا تا قبول و طبع خواهد شد
از اعلانی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطره غرضش و از اعلانات عادی به سطره غرضش اقد خواهد شد

عاقبت اندیشی

آدمی هر کاری که آغاز میکند . و هر گونه حرکت
و سکونی را که برای خود قرار میدهد . شایسته
آن است که باین عاقبت آن کار و سکون و بل حرکت
خود را دیده . و از آن روی میزان عمل و رفتار و کردار
خود را فهیده و اقدام کند تا آنکه نتواند مقصد
خود برسد . آنچنان مقصدی که سعادت و سلامت
حال و مال خود را از روی آگاهی در آن دیده باشد .

در (کلیستان) می نویسد . لیمان حکیم را گفتند
حکمت از که آموختنی گفت از نایبایان . که
تجای نه بینند پای نه بینند .

این سخن حکمت است که سخن دانشمندان است
و دستور العمل خردمندان . آری حکمت کذاشتن
هر چیزی است در موضع شایسته خود . حکمت
بجا آوردن هر کاری است بناسبت و موقع آن کار .
حکمت دادن هر حق است بصاحب آن . حکمت
مطابق کردن کارها است بقوانین آگاهی .

بیچاره نایبایی که جای را بدرستی فهیده و پس
از آن پای می نهد بقاعده حکمت است که سرمشق
کلیات امور برای هر خردمندی تواند بود .
عقل آفاق آن است که اندیشه کند پایان را

اگر آدمی این قاعده و روش را پیشنهاد اقوال و افعال
و حرکات و سکونات خود کند . و هر کاری را که می خواهد
بکند و سخن را که میخواهد بگوید . نخست آن کار و سخن را
از بدو آغاز باین تاحصول نتیجه مقصوده از آن تصور
کرده باشد یعنی پس از آنکه مقید بودن آن نتیجه و علت
غایه کار را برای خود درست فهمید . و از روی
اعتدال و استقامت این فایده را بنجید . و همه
اطراف آن را مطالعه نموده و از روی بصیرت و آگاهی
قدم اقدام بآنها پیش بگذارد . پیدا است که
همچنان گفتار و کردار موافق حکمت خواهد بود
کسانی که حکمت بایشان اعطا کرد شود
فی الحقیقه خبری بکی بسیار دارا میباشد

و همین مقیاس معلوم خواهد شد . که هر قدر منافع
و فوائدیکه در مال اندیشی و کار با آگاهی کردن هست
و سلامت و سعادت و شرف و مغیرت احاطه اطراف
آنها کرده است . باین معنی که چون آدمی آغاز
بکار بکشد . به نیت پاک نماید و با آگاهی و حکمت
راه رود از استعانت و قصد باین کار تاحصول نتیجه

و ثمر آن و بدوام اثر آن کار دانا در سلامت و نیک بختی
و قرین سمر افزایی و سر بلندی است . همان
مقدار و بدان نسبت در صورت عکس این حال
و بی تأمل کردن کارها و ملاحظه نمودن باین عمل
و کور و کورانه راه رفتن . خطرها و مخاطرات حال
و سرافکنده کی برای آدمی حاصل خواهد شد .
این سخن از مسلمات و از طبیعیات و محسوسات و هر روز
در میان آن هستیم . و تواریخ اخبار گذشتگان و حال
حاضر بخوبی ما را از این معنی آگاه تواند کرد .

پس معلوم شد که کار به حکمت کردن . و مال کارها
و گفتار و کردارها را بنجیدن و پس از آن اقدام
بآنها نمودن نخستین وظیفه خردمندی است .
و در عکس این حال آدمی از هیچ کار و کرداری
بهره تمام مفید بجا خود نمواند برداشت و ابغنی
از خطرها و ممالک و مزلات نتواند حاصل نمود .
و گذشته از این اگر چنانچه علی العمیا کاری پیش گیرد
و بکار و نتیجه بی ضرری بیا منفعتی فرضا از آن
حاصل آید . آن کار و آن نتیجه هم اسباب افتخار
و بالیدن او تواند گردید . که این را در امثال عرب
(ربه من غیرای) و در پارسی تیر تازی بکی گویند
چنانکه اگر تیری بپوشا بپندازی و در جایی نشانی
باشد و اتفاقا بآن نشانی برخورد این یکی مایه مدح
و تحسین نشود بود و اسباب افتخار و بالیدن
نخواهد گردید .

حال آنکه کار ندانسته و بنجیده کردن .
و همچنین سخن بی اندیشه و ملاحظه گفتن موجب
خطرات عظیم و منج نتیجه های وخیم تواند بود
و یک سخن و کار بسیار کوچکی با آن حال آدمی را
به بلاها و مهلکه های بسیار هوانساک تواند
انداخت .

حکم این مطلب در حق جله افراد و اشخاص
انسانها و جمیع و مجموعه آنها و در حق یک خانواده
و یک شهر و یک مملکت و ملت و دولت تاهرجایی که
ادراک و افهام مای تواند کارکنه جاری است . و این
دستور العمل کلی برای جله آنها . و در اطوار
و اوضاع و معاملات کلیه و جزیه آنها . بر حسب
حال آنها میزان راستین حکمتی است . که اگر
از آن روی رفتار نمودند راستکار خواهند بود
و گرنه گرفتار خذلان و ذلت و خواری و بر بشارتی
خواهند گردید .

این سخن را شعبه های بسیار هست میفرمایند
چون پرما است که اصول را القاناییم و بر شما است که
فروع را بر آن اصول منفرع سازید . پس پایان
کار را در هر کاری دیدن و مبنای کردار و رفتن را
برهوشیاری و آگاهی گذاشتن تکلیف آدمی است
و طبقه انسانی است سعادت دو جهان . و نیک بختی
دارین . جز در این مسلک قویم . و راه راست
معتدل و مستقیم . متصور نتواند بود و همان طوری
که احکام این سخن در حق بکی بکی ماهاجاری است
همان نسبت در حق جمعیتها و ملتها و مملکتها قوت
گیرد و اهمیت حاصل می نماید .

بنده بلیکن از میان انبای جنس هستم . که وظائف
و اطوار و وظائف من در حق خود محدود است اگر
خطایی از من سر بزند همان نسبت مسئول
و مأ نوز خواهم بود و ضرر آن نیز در حق جمعیت
منفرد محدود و معین است . لکن اگر هیئت قومی
باطلاقه و ملتی بایک جزو از مملکتی کارهای خودشان را
بناداتی و عدم ملاحظه و اندیشه باین کار بگذارند .
و خامت نتایج خطاهای متصوره در آن را اگر
درست ببینیم . فوق تحدید و اندازه خیال خواهد
بود .

معتزله

درین مورد تصور توان نمود حال متصدیان
بهرزگی اهالی هر زکون و بوسنه را که کول
خیالات فاسده و مقصد را خورده در جایی که در زیر
سایه عدالت یک پادشاه عالی شان که بجز حریت
و آسوده کی و زندگانی بر فقه مقصودی درباره آنها
ندارد . هر گونه جهات نقصانی را که در عیان ملک
و خاک مسکون خود دارند . و با در ترتیب لوازم
امنیات مال و جان و ناموس خودشان تصوری کنند
براجعت و التجمعا بعدلت و اشتقاق دولت منبوعه
خودشان اکتال کرده مالک سلامت و آسایش مستمره
و مغفرت های ظاهری و حقیقی بشوند . چهار تایی سر
و پای آنکه عاقبت را بدیندیشند شمشیرهای عصبان را
بسیست گرفته عار و ذلت را بر خودشان و بر جز
وطن و خاک مسکون خودشان داخل می کنند .
و خیال می نمایند که بدین واسطه اسباب مغفرتی برای
آنها فراهم توانشد .

حال آنکه باینجا باید گفت که شهرها قوی بکیم که
یک نوع امتیازی هم بشمار داده شد . باین کار تان چیست ؟

دولت مستغله خواهد شد ؟ در نقطه اجتماعیه
دولتهای بزرگ شما مالک شان حقوق جداگانه توانید
کردید ؟ تصور نمی کنید که تحریک دیگران شمارا
رای چه تواند بود . و حالا و ما لا بجهت شمشیر نمیری
نار خواهد آورد ؟ چه شرافتی در غیر این حال تصور
کرده اید که در حال حاضر نتوانید داشت ؟ کدام
آسوده کی و رفاه را در خارج این وضع بنظر آورده
اید که در وضع حاضر آنرا مالک نتوانید شد ؟
حاصل این همه عار و ذلت و عصیان این است که
مذهب ما از ادب باشد . اسباب آسوده کی ما را مر اقبیت
مخصوصه کفالت کند !

واقعا جای تعجب و تأسف است . و نیست اساس این کار
های زشت مکر جهالت . و عدم ملاحظه عاقبت کار .

الحاصل

سخن در عاقبت اندیشی بود و کار بحکمت و اندیشه کردن .
بدرستی توانیم دانست . که حصول حکمت
و کردار و گفتار را موافق آن کردن یعنی امور
و اطوار را با آگاهی دیدن و بنجیدن اطراف
منفعتها و مضرت های آنها کردن . چه در حق افراد
و احاد . و چه درباره جمعیتها . ممکن و متصور
نواند بود . مگر باین دانش و جز بفرهنگ و آگاهی
و اطلاع از آنچه بوجهی از وجوه مناسبست و ربط
باجرای امور مقصوده دارد .

و از این مقدمه اجمالا دریافت توانیم کرد . که
در هر حال سعادت و سلامت ما و شرف و افتخار ما
منحصرا منوط و مربوط به تعمیم علوم و آثار علوم
است و امروز ما را لازمه از تعهید مقدمات علم و هنر
چیزی نیست . و جله نیکها و خوش بختها بفر
از آنکه عموم انشای وطن همت خود را مصروف
به پیشرفت و ترقی و رونق بازار علم و دانش فرمایند
اصلا و اساسا در طور دیگر بدست نخواهد آمد .

اخبار داخله

ذات معالی سمات اعلیحضرت پادشاهی بمحمداه تعالی
بکلی کسب صحت و عافیت فرموده اند . برروز
اعضای فحام مجلس خاص و کلا برای ایفای رسم
شکر گذاری باین همایون رفته از حضور معالی
کنجور شاهانه کسب شرف و مباهات نموده یکان
یکان مظهر الثقات ملوکانه گردیده اند .

توجیهات

خلیفه کی (۱) اوطه آمدی (۲) بعثت ابی راشد بیک افندی مدبر سابق قلم (۳) مجلس بحریه توجیه کرده شده است.

برای ثابت شدن مرکز بغداد فضیلت ماب حسین توفیق افندی رئیس حاکمی دیوان تمیز تعیین شده است.

مأمور شدن سعادتآباد علی باشی میرلوا که سابقا بکوماندانی مرکز اردوی همایون سیم مأمور شده بود بفرقه عسکریه بایه مقرر شده است.

روز جمعه گذشته مسیوقرستمدیرکل بانک عثمانی مهمانی ملی داده و در این بانک کثری از کلاهی فحاش و سفرای دول متحابه و معتبران اهالی مملکت حضور داشته اند.

لوانت هراشد نوشته است موموس نام کازرت روی انبار که از جانب اداره مطبوعات بازده روز تعطیل شده بود بخشیده شده است و بصیرت این حوادث را تکذیب می کند.

جنابان حیدرافندی و واصله افندی که بریاست کومیسونها اجرا آن بوده و هر سگ تعیین شده بودند در طرف این چنان روز بعمل مأموریت خود شان عزیمت خواهند کرد.

شب گذشته گذشته مهمانی بزرگی در سفارت آرایش و مجارستان (اوتریا) داده شده است در این مهمانی جنابان واصله افندی و حیدرافندی نیز حضور داشته اند.

می گویند بواسطه افندی ربه بکل بیکری رومایلی توجیه و اعطا خواهد شد.

از مالیات ولایت خداوند کار در مدت بازده روز دومیلیون و بیست و نه هزار و هشتصد و پنجاه غروش یغزانه عامه فرستاده شده و از بغداد هزار کیسه وجه نقد طلا ارسال گردیده است.

شب گذشته گذشته در نزدیکی قریه قاضی در فزار پنجه از قریه خرابه صومالی که از مالک همایون و در اجاره کامل افندی بوده آتش ظهور کرده تنها اینهمه بروسوخته و خاموش نموده اند.

- (۱) خلیفه کی • منشی کری •
- (۲) اوطه آمدی • اطاقی است در باب عالی که مرجه نوشجات و اوراق لازم العرض از جانب باعالی نماینده همایون فرستاده میشود • بتوسط اطاق مزبور فرستاده شده و جواب آنها نیز ب همان ترتیب که آمده است از آنجا ابلاغ میشود •
- (۳) قلم • دایره تحریرات و دارالانشاء •

در ضمن تبریک عزتآباد حافظ محمود بیک از خلفای اطاق اوراق نظارت جلیله خارجی که ربه ثابیه با مرجهت شده است • یکی از ادبا قطعه ذیل را انشاد و خواهش درج آنرا در نسخدهای اختر نموده است •

حافظ روشن دلا محمود محمود خصلنا ربه ثابیه در حق شما مسعود باد

کس نمی یابد عدلت در جهان معرفت نور فیض حق مدام بر سرست موجود باد

بوجب تلکرافهایی که سابقا از لندن رسیده بود خلاصه نطق علیا حضرت ملکه انگلستان را اشارتی کرده شده بود • چون تفصیلی در این باب در کازنهای اروپا مندرج گردیده • و صورت نطق علیا حضرت مشار الیها را نوشته اند • و مناسب است از تفصیل آن اطلاع داده شود • لهذا ذیلا مبادرت بنکاش می شود •

در هشتم ماه فوریه ۱۸۷۶ مطابق با ۱۲ محرم سنه ۱۲۹۳ مجلس پارلمنت کسوده شد •

در هنگام افتتاح مجلس مذکور جنابان سفرای سلطنت سنیة عثمانیه و دولت عایله ایران و بیکر دول مضطرب نیز حاضر بوده اند • از سال ۱۸۷۱ باینطرف علیا حضرت ملکه در هنگام افتتاح پارلمنت حاضر نبوده اند • امسال که حضور داشته اند نطق را که میبایست خوانده شود • رئیس وکلای و شخص اول دولت مشار الیها بوکالت از جانب علیا حضرت ملکه در چنین افتقاد مجلس بیان نموده اند • و اینک ترجمه آن ذیلا نکاشته میشود •

لوردها و مسیوها

این بار نیز بکمال خوشوقتی یاری و یاد آوری نیات پارلمنت مبادرت میوزم • مناسبی که با عموم دول متحابه خارجه دارم در یک میزان دوستی برقرار است • حرکات شورش آمیز در ملک عثمانیه که در قطعههای هرزگوین و بوسنه از ششماه باینطرف ظاهر گردیده • و هنوز عساکر دولتی آنرا یکطرفی و زایل نموده اند • باعث دقت و مصلحت اندیشی دولتهای بزرگ گردیده است •

از وظائف خود دانستم که بیرون نیاشم از دایره مساعی مبذوله دول متحابه که در خصوص اطفاء ناره شورش محالات مذکور عصبانیه بعمل می آورند •

و باین بشرط ملاحظه رعایت عام استقلال باعالی همراهی کردم در اجرای مطالعات چندی که بمحضور علیحضرت همایون ایشان در باب تدبیراتی که ناخشنودیهای محفانه مستحده در میان تبعه خودشانرا اصلاح تواند کرد اظهار میشود •

در خصوص خریدن حصه های جدول سوش که جناب خدیو مصر مالک بودند • بلحاظ اینکه در ثانی تصدیق شمارست تمکین و موافقت کردم • و امید اینکه باوری خواهد داد مرا بنجام کردن یک مقاوله نامه که باعلا درجه حاوی منافع عمومی باشد اعتماد کرده منتظر حصول این مقصد هستم •

جمعیت (برمانی) سال گذشته در ولایت سمت مغرب چین طرف وقوع حرکات ناملایم و سوء قصد از جانب چینان شده بودند • اختطارات لازمه که در این باب بمحکومت چین کرده بودم پذیرفته شده • و قرار تحقیق و رسیدگی درین خصوص از جانب حکومت مشار الیها داده شده • و اعتقاد من اینست که حق دارم بکنفرانزامورین دیپلماتی (سیاسیه) خودم درین تحقیقات و رسیدگی حاضر داشته و منتظر نتیجه این رسیدگی بشوم • و قویا امیدوار هستم که احباب جنایت و مرتکبین افعال ناگوار • بدست آورده شده و رفتار پادشاه اعمال خودشان بشوند • تمامی نوشجانی که درین مطالب و مسائل هست بشما داده خواهد شد •

برنس دیغال که فرزند بسیار محبوب من است در ثانی سیاحت هندوستان با کمال صحت و عافیت بسر برده است • و ازین جهت زیاده شکر گذار هستم • و اینکه از جانب هر کدام از اصناف و اجناس تبعه من بخدمت قبول پذیرای شده است • دایمل بزرگ بختی و سعادت حال اهالی و تبعه من است که در تحت حکومت من هستند •

و دلیل بر اینست که کمال راستکاری را در حق تخت من دارند • از روزیکه اداره سلطنت هندوستان مستقیما بنارخ انگلیس تعلق یافته است • یک قرار قطعی در خصوص افزودن لقب و عنوانی بر لقب پادشاه انگلستان داده شده است • و اعتقاد من اینست که وقت کمال این مقصود رسیده باشد • اینک در این باب یک لایحه (عرض محضری) بشما داده خواهد شد • (۱)

بنابر مقصودیکه در متروک شدن تجارت اسیر داشتیم یک پولایتیک بسیار ماهرانه و موافق انانیات از جانب حکومت مایر قرار گردید • که مقصد ازین پولایتیک ناپدید شدن داد وستد اسیرها در همه اطراف جهانست و بدین موجب خیلی لازم و امر معسا است که سقائی قوه ملیه که در دریاها و نادر دول خارجه هستند حرکات و رفتار خودشانرا مطابق با این پیشنهاد بزرگ خواطر سازند •

در خصوص نظامنامه جزای تجارت اسیر فروش که از تبعه پرنهای داخلی هندوستان هستند نیز عرض محضری بشما نموده خواهد شد •

لهذا فرمودم یک کومیسین دولتی در این باب تشکیل شده • همه معاهداتی را که متعلق باین مطلب است و مقاوله نامه های دیگر که در میان دولتها منعقد گردیده و دستورالعملهایی که در این باب باختلاف توار بیخ ب صاحب منصبان قوه بحریه داده شده است • در آن کومیسین ملاحظه نموده شده • و معین نمایند که آیا برای ایفای حق این آزادی نوع بشر لازم است زبانه را ازین اختیاری داده و در زیر امنیت محکمتری آورده شود یا نه •

امور و معالجات مستلکات (جاهایی که اغلب سکنه آنها مهاجر هستند و دولت انگلیس استملاک نموده

(۱) لایحه در باب علا و مشدن لقب امپراتوری هندوستان است بقلب علیا حضرت ملکه انگلستان •

است) سلطنت من که رفاه و سعادت حال را حاصل کرده و روز بروز ترقی می یابد باعث توجیه و دقت نظر من گردیده است بزودی بعض نوشجیان مهم و شایان اعتنا بشما تبلیغ خواهد شد • نوشجیان مذکور تصدیق میکنند اجرائی را که در خصوص مستلکات و وکنکری (انجمن سخن) ولایت جنوبیة افریقا بعمل آورده شده است •

کشته شدن یک مأمور بزرگ مادر بندرات مستلکهای خلجمن که در هنگام ایفای مأموریت وفارنت در نزد دولت (ماز) سه سیه مایه تل رسیده و حرکات ناملایمی که بعد از آن بظهور پیوسته بود مستلزم مداخله عسکره من گردید • اگرچه این کار با بعض ضررهای حیاتی اسفناک و خسارت را موجب شد • لکن نفوذ و شان حکومت انگلیس را بر پاداشت •

اعضای مجلس شورای ملت •

فرمودم بودجه (دفتر موازنه دخل و خرج دولت) امسال را بدون تأخیر تنظیم و آماده کرده بنظر شاها برسانند •

لوردها و مسیوها •

عرض محضرهای در باب تنظیم دیوان والای استناف و اصلاحات بحریه تجارت دولت انگلیس (یعنی تسهیل اسباب نقلیه تجارتی در دریاها و تنظیم امر سفینه ها) نیز بدون تأخیر بشما داده خواهد شد •

در باب تدابیر محفوظ داشتن اراضی ملتی و اکوئومی (از اراضی مصادف) حبسخانه ها و اصلاح اداره آنها و مالیات و وجوه دیوانی مملکت توجه و دقت شما را

دعوت خواهند کرد • اگر وقت و موقع مقتضی باشد در ثانی مذاکرات مساعدتی محفوظ گردد بعض مطالب لازمه و مهمه دیگر نیز بشما اظهار و تکلیف خواهد شد • از خداوند سبحان درخواست میکنم مذاکرات شما موجب خوشبختی و خشنودی اهالی من بود باشد •

(خلاصه از روزنامه ایران)

روز چهارشنبه سلخ ذی القعدة الحرام سنه ۱۲۹۳ علیحضرت اقدس شهریارى موجه بسرکشی انبارهای قورخانه مبارک شدند و بحسب اخباری که از جانب جناب مستطاب سپهسالار اعظم بداره های مذکور رسیده مأمورین و مباشرین امور دیوانی بقرارهای مقرر ترتیب تشریفات و آماده گیهای لازم را بعمل آورده و در حالتیکه جمعی از شاهزادگان نظام و سرکردگان قشون نصرت نمون در دایره قورخانه حاضر شده باینجا ایستاده بودند علیحضرت همایونی تشریف فرما شده باینبارهای اسلحه که از هر قبیل از آنها موجود بود • و در قفسه های بخته که تازه جدید بودند تشریف بردند اسلحه خیلی بنظارت در قفسه ها چیده شده بود بکن بکن این بارها محفوظ نظر تاور گردیده از هر قسم تمکینی که چیده بودند بجهت امتحان بکی دوتا امر فرمودند بیرون آورده از تشکلهای جدید که برای تفکلهای طباطبه دستور العمل داده شده و دو قورخانه مبارک ساخته بودند بر کرده و انباشتند همگی خوب و بی عیب باز میشد •

آنکاه تماشای کوله ها محفوظ ماندن از زنگ و بودند پرداختند زایدالو شده بسپهسالار اعظم صندوقهای طرح جدید العمل بدهند که ساخته شود از آنجا بکارخانه بزرگ بکارخانه چندین ریزی رختن بلبه های چراغ از تماشای کارهای این بخار که هر یک مشغول کار خوب و خان کنی و چرخ بیج و غیر بودند ملحوظ بعد بحیاط کارخانه چرخ اسبابهای چند از قبیل و نقاشی و زرگری و صحنای و حاصل صناعت اهالی چیده شده بود پسند فر تشریف فرمائی به جمع ال بلحاظ خسروانه برسانند چند بارچه بزرگ از محجر روی میزی چیده بودند و خاطر خدایانه زایداعلی ما که شرف الدوز از حضور همگی برای خانه های خ محجر بازند تالین صنعت و محتاج باوردن از فرنگک نشوند و بحال فرمایش عازرات سلطانی پنج هزار بعد از آن وارد کارخانه ملا حظة چرخ بخار آبخارا کر لوله سازی و سوراخ کار فرمودند این دستگاه حال تغذی فرمایش شود بد و در کال خوبی از عهده بری در ساختن تفنگ هاری ما فرنگستان بهتر ازین قسم و آسانی پریشان و زدن ندارد

آنکه تماشای کلوله های نارنجک و غیره که برای محفوظ ماندن از رنگ و خرابی تازه رنگ و روغن زده بودند پرداختند زاید الوصف پسند خاطر مبارک شده بسپاسار اعظم امر فرمودند برای همه آنها صندوقهای طرح جدید معمول فرنگستان دستور العمل بدهند که ساخته شود .

از آنجا بکارخانه بزرگ چرخ بخار داخل شده بکارخانه چدن زیری توجه فرمودند عملیات مشغول ریختن پایه های چرخ و بجزر و غیره بودند پس از عماشای کارهای ایشان سایر دستکاهای چرخ بخار که هر یک مشغول کاری از قبیل سوراخ کردن توب و خان کتی و چرخ کردن کبوتوب و بریدن بچ و غیره بودند ملحوظ نظر مهر اثرهایونی شد بعد بمحیط کارخانه چرخ بخار تشریف فرما گردیدند اسبابهای چند از قبیل میناسازی و منبت کاری و نقاشی و زرگری و نجاری و غیره که همه مستاز و اعلا و حاصل صناعت اهالی مجمع الصناعات میباشد در آنجا چیده شده بود پسند فرموده مقرر داشتند که روز تشریف فرمائی به مجمع الصناعات مجدداً این اسباب را بمحیط خسروانه برسانند .

چند بار چرخ بزرگ از محجرهای چدن ریخته شده روی میزی چیده بودند از ملاحظه این هنر و صنعت خاطر خدیوانه زاید الوصف ماکان خرسند و بشاهزادگانی که شرف اندوز از حضور اقدس بودند امر فرمودند همگی برای خانه های خودشان بدهند از این قسم محجر بیاورند تا این صنعت رواج کامل و ترقی زیاده باشد و محتاج باوریدن از فرنگستان و تحمل ضرر کلی نشوند و عجماله فرمایش شده برای دور یا عجمه های عارات سلطانی پنج هزار ذرع ساخته شود .

بعد از آن وارد کارخانه جدید تفنگ سازی شدند ملاحظه چرخ بخار آفرموده عماشای دستکاهای لوله سازی و سوراخ کردن و خان کتی آنها را فرمودند این دستکاه حالا طوری است که هر قسم تغذی فرمایش شود بدون تطل ساخته میشود و در کمال خوبی از عهده برمی آید فرمایش ملوکانه در ساختن تفنگ هاتری مارتین شده که الان در کل فرنگستان بهتر از این قسم تفنگ در استحکام و سهولت و آسانی پر شدن و وزن ندارند .

آنکه بمحل متکانه ضرب سکه که تازه ساخته شده تشریف فرما گردیدند و در حضور همایون شروع بضرر سکه شده قوامی و دوتومانی از طلا و دهنه های و صاحبقران از نقره همه زنجیردار مثل سکه های خوب فرنگستان در حضور مبارک زدند و مبلغی از آن سکه های جدید را جهانبگیر خان که رئیس ضررخانه عامه است بخاکای مبارک تقدیم نمود اعلیحضرت همایونی از آن تومانی بجناب مستطاب اشرف و سایر رجال دولت جاوید شوکت قاهره که حاضر بودند مرحمت فرمودند .

از آنجا بکارخانه تفنگهای طباطبایه و شاسبو تشریف قدوم دادند - چندین دستکاه در این کارخانه مشغول کار بودند . و حاصل کار آنها بجهت مثل کارهای فرنگستان بود . در هر یک از این کارخانه ها اظهار خشنودی از اهتمامات جناب مستطاب سپهسالار اعظم فرمودند .

از این محل روانه مدرسه جدید البانی اتا ما ژوری گشتند و با شاهزادگان عظام و صاحب منصبان نظام پیاده در رکاب مبارک افتاده اعلیحضرت خدیوانه از میدان مشق عبور فرموده وارد مدرسه شدند بیرون حصار مدرسه صد نفر سرباز بالاسهای مخصوص ماهوتی بادوسته سوز بکلی شخصی استاده بودند سلام نظامی زده مشغول زن موزیکان شدند پس از ورود بدرسه و عماشای وضع عمارت و افاقها اطلاق درس را بشرف قدوم خسروانی مزین کردند و امر بامتحان چند نفر شاگرد که همه پسرهای اعظم خدام آستان مبارک بودند فرمودند بدقت امتحان کردند بخوبی از عهده امتحان برآمدند بعد از آن باطابق مشق شاگردان تشریف بردند دو دسته از شاگردان که یکدسته با تفنگهای شاسبو مشغول مشق بودند عماشای مشق آنها را فرموده پسند خاطر همایون شد نزدیک غروب ذات مبارک خسروانی بمقر سلطنت عظمی مراجعت فرمودند .

(بقیه نظام و تعرفه پوست خانه ایران)

نمره (۲) اگر چنین امانت که در نمره (۱) فصل ثانی ذکر شد بعلت ناامنی راه بافوت جایار در راه مفقود گردد پوست سانه کرایه را پس میدهد و قومان هم بصیغه بجائی بفرستند امانت میدهد و ضمانت از قصور قدر و قیمت جوف آن بسته نخواهد بود .

نمره (۳) بواسطه جایاران معمول دولتی امانات و بسته ها تا وزن دوم تیر بفرستاده میشود مشروط بر آنکه حجما از عرض و طول از دوو جب و قطر آن از یکو جب بیشتر نباشد سربسته را باید باخ کتان محکم غوه مهر و لاک نمایند مارز بستن و مهر کردن این نوع بسته ها در اطاق پوست بجاتا با شخصی که نمیدانند تعلیم میشود و این امانات و بسته ها را اگر صاحبان آن قیمت مشخص نمایند دو قمره تقوای از ایشان دریافت میشود یکی کرایه و وزن معلوم و یکی بجهت ضمانت قیمت معین که در صورت فقدان و کم شدن آن پوست خانه غرامت و توان آنرا خواهد داد و اگر قیمت مشخص نمایند همان کرایه وزن فقط دریافت میشود .

نمره (۴) پس از تسلیم نمودن امانات باطفاهای پوست باید از امور اطلاق پوست فهرست دریافت نمایند و ثبت آن امر سوله در کاغذ معین که بارنامه است باید باطابق پوست داده شود .

نمره (۵) اخذ کرایه جعبه مرسلات بواسطه تیر پوست خواهد بود که باید بروی پاکت امانات بچسباند .

نمره (۶) صورت قرارداد کرایه جعبه اشیاء و مرسلات نقداً بانجنا الی دومن تیر بزرگ و نوشته شده و جداگانه هم بطبع رسیده در هر یک از اطاقها محض اطلاع عموم خلق انصافه چسبیده خواهد بود .

نمره (۷) کرایه مرسلات اقلام عسافیت صفت فرسخ محسوب و مطالبه میشود عقد هر روزی از مقدار بسیار کم یعنی از نیم مثقال الی سیدس من تیر یکصد

مثقال محسوب و کرایه صد مثقال دریافت میشود مثلاً از عقد معین که صد مثقال است یک مثقال علاوه شود کرایه دو یست مثقال محسوب و مطالبه خواهد شد چنانچه در وجوهات تقدیه عقد معین ۵ تومان است و کرایه ارسال انفعاد پنجاهای است و هرگاه یک تیران برای پنجه تومان اضافه شود کرایه ده تومان گرفته میشود که ده شاهی باندیمین طریق در اجناس هر مثقالی که بر یکصد مثقال علاوه شود کرایه دو یست مثقال محسوب میشود و پس از ورود چنین امانت بلا تأمل بدون اینکه دیگر حق برسم انعام مطالبه شود بصاحبش تسلیم خواهد شد و صاحب امانت هر باید قبض رسید آنرا امضا کرده بفرش پوست بدهد والا بدون قبض داده نخواهد شد .

(باز هست)

✽ اخبار تلگرافی ✽

اتریش - مجارستان

وین ۱۸ فوریه

سندت روم ابلی فلورین ۲۷ ساتیم ۵۷
لیرای عثمانی ۱۰ ۱۹
لیرای فرانسه ۰۹ ۱۹
در پورسه فیثات اسهام در ترقی است . خبرهای که از اسلامبول و پاریس میرسد فیثات سندت روم ابلی را باعث ترقی شده است .

بناسبت اینکه مدت صد سال از تاریخ بنای تیاترو خانه وین گذشته است .
اعلیحضرت امپراتوری تشریف فرمای تیاتر مذکور گردیده و در هنگام ورود امپراتور مشارالیه اهالی بصدهای ستایش و شادمانی و هورا کشیدن ایشان را پذیرایی و اظهار شادمانی کرده اند .

نهر طونه که بخی بسته بود اینروزها که هواها رو باعتدال است شکسته و آب طیفان نموده است و بدین جهت بعضی جاهای وین را آب فرا گرفته است .

فرانسه

پاریس ایضا

اسهام عمومی فروش ۴۰ ساتیم ۵۰
سندت روم ابلی فرانک ۶۰ ۷۰
فیثات اسهام در پورسه تزل کرد .

انگلین

لندن ۱۹ فوریه

در شورای ملت لورد (نورفوت) وزیر مالیه بیان کرد که دولت علیه ضمانت عا و فاض استقراضات متکثره را بموجب مقاوله تأدیه خواهد نمود . مسبو (پریست) را اهالی مجسرت برای اعضائیت شورای ملت انتخاب نمودند .

(اسپانیا)

مادرید ایضا

اعلیحضرت قران باردوهای که باها و ایستیان چک میکنند رفته اند . علایم مغلوب شدن قالیستیان آشکار است .

(پورتوگال)

(اسپانیا)

مادرید ایضا

عساکر دولتی همیشه غلبه میشوند . حالت قالیستها بسیار بد است عساکر دولتی شهر استلارا بتوب بسته اند .

(فرانسه)

پاریس ایضا

صاحب امتیاز کازت (رپو بلیک فرانسر) بجهت اینکه در حق مسبو بوفه سخنان نالایق نوشته بوده است . محکوم بحبس و دادن جزای نقدی گردیده اجرای مدت یک ماه حبس و دوهزار فرانک جرعه در حق او مقرر شد .

(روزهوا)

✽ بورس ✽

غسله ۸ شباط روی

فروش ۲۳ ۱۵
اسهام عمومی
لیرای عثمانی فروش ۰۳ ۲۵
شرکت عثمانیه ۰۲ ۳۵
اعتبار عمومی ۰۴ ۰۲
تراموای ۱ ۶۰
فرانک ساتیم

سندت راه آهن روم ابلی ۶۱ ۰۰
فرانک

استغراض ۱۸۶۳ ۱۴۱
۱۸۶۵ ۱۴۳
۱۸۶۹ ۱۲۶
۱۸۷۲ ۰۳۹
۱۸۷۳ ۱۲۳

کیبال فروش ساتیم
لندن ۳ ماهه پیر لیرای انگلیس ۱۱۱ ۲۵
فرانک ساتیم

پاریس پیر لیرای عثمانی ۲۲ ۷۰
فیثات مسکوکات لیرای عثمانی

از قرار صد فروش

فروش ۱۱۱ ۰۴
لیرای انگلیس
لیرای فرانسه ۰۸۸ ۲۲
امپریال ۰۸۹ ۲۰
کریمیه ۰۵۱ ۱۴
مجیدیه ۱۰۲ ۴۵
بشاک ۱۰۶ ۳۵
ماتک ۱۰۷ ۳۵
بول سیاه ۱۳۶ ۱۰

✽ ✽

